

Soạn bài Chí Phèo (Nam Cao) - Phần tác giả

Câu 1. Tiểu sử và con người nhà văn Nam Cao có những đặc điểm gì giúp ta thêm hiểu về sự nghiệp văn học của ông?

Trả lời:

*** Tóm tắt tiểu sử nhà văn Nam Cao:**

Nam Cao, tên khai sinh là Trần Hữu Tri, quê ở làng Đại Hoàng, tổng Cao Đà, huyện Nam Sang, phủ Lí Nhân (nay là xã Hoà Hậu, huyện Lí Nhân), tỉnh Hà Nam. Làng này xuất hiện nhiều trong những sáng tác của Nam Cao với cái tên Vũ Đại. Nam Cao sinh ra trong gia đình trung nông, đông con, theo đạo Thiên Chúa. Tuy không thuộc những gia đình nghèo nhất ở làng Đại Hoàng và ông thân sinh Nam Cao có thời kì làm chủ một cửa hàng gỗ ở Nam Định, nhưng gia đình Nam Cao vẫn luôn túng bấn. Trong số bảy anh em, chỉ Nam Cao là được ăn học tới nơi tới chốn. Gia đình này cũng được mô tả nhiều trong các sáng tác của Nam Cao mà rõ nét hơn cả là trong tiểu thuyết ***Sống mòn***.

Học hết bậc Thành chung, năm 1935, Nam Cao theo người cậu vào Sài Gòn và có ý định ra nước ngoài học tập, nhưng không thành. Sau khoảng hơn ba năm, do đau ốm, ông phải về quê. Từ đó, Nam Cao phải sống vất vưởng, khi làm ông giáo trường tư, khi viết văn, làm gia sư, lúc thì phải về quê sống nhờ vợ.

Nam Cao gia nhập *Hội Văn hoá cứu quốc* năm 1943, khi hội này vừa được thành lập. Từ đó tới lúc hi sinh (1951), ông một lòng tận tụy phục vụ cách mạng và kháng chiến. Năm 1946, Nam Cao có mặt trong đoàn quân Nam tiến vào đến Nam Trung Bộ. Năm 1947, ông lên chiến khu Việt Bắc làm công tác văn nghệ và được kết nạp vào Đảng tại Bắc Kạn. Năm 1950, tham gia chiến dịch Biên Giới,... Nam Cao cùng Nguyễn Huy Tưởng đi công tác khu Ba, tham gia đoàn công tác thuế nông nghiệp vào vùng địch hậu. Ông có ý định thu thập thêm tài liệu để viết cuốn tiểu thuyết đang thai nghén. Nhưng Nam Cao và đoàn công tác bị địch phục kích. Nam Cao hi sinh trong chuyến đi đó.

*** Con người Nam Cao**

Nam Cao là con người có bề ngoài lạnh lùng, ít nói nhưng đời sống nội tâm phong phú. Ông luôn nghiêm khắc đấu tranh với mình để thoát khỏi lối sống tầm thường, nhỏ hẹp, vươn tới cuộc sống cao đẹp xứng đáng với danh hiệu con người. Nam Cao thường hổ thẹn với những gì mà ông cảm thấy tầm thường, thấp kém của mình.

Nam Cao là người có tấm lòng đôn hậu, chan chứa tình thương, đặc biệt có sự gắn bó sâu nặng với quê hương và những người nông dân nghèo khổ, bị áp bức, khinh miệt trong xã hội. Vì thế, không ít tác phẩm của Nam Cao viết về người làm than là những thiên trữ tình đầy sự đồng cảm, xót thương. Ông hay suy nghĩ về nhiều vấn đề trong đời sống để rút ra những nhận xét có tầm triết lí sâu sắc và mới mẻ.

Soạn bài Chí Phèo (Nam Cao) - Phần tác giả

Tâm trạng bất hòa sâu sắc với xã hội đương thời -> xã hội tàn bạo, bất công, bóp nghẹt sự sống -> Nỗi phẫn uất của người trí thức có ý thức về sự sống mà không được sống.

Câu 2. Những nội dung chính trong quan điểm nghệ thuật của Nam Cao.

Trả lời:

Quan điểm nghệ thuật của Nam Cao:

- Văn học phải gắn bó với đời sống của nhân dân lao động, phản ánh chân thực cuộc sống.
- Văn chương chân chính phải có nội dung nhân đạo sâu sắc, vừa mang nỗi đau nhân thế, vừa có thể tiếp sức mạnh cho con người vươn tới cuộc sống nhân ái, công bằng. Ông không chạy theo cái đẹp, cái thơ mộng, quay lưng lại với hiện thực rồi viết ra những lời giả dối, phù phiếm.
- Cuộc sống phải đặt trên văn chương, văn chương phải vì con người
- Nghề văn phải là một nghề sáng tạo.

Câu 3. Viết về người trí thức nghèo và người nông dân khốn cùng, Nam Cao thường trần trố, day dứt nhất về vấn đề gì?

Trả lời:

Những trần trố, day dứt của Nam Cao khi viết về người trí thức nghèo và nông dân khốn cùng:

- Với người trí thức nghèo:

+ Họ là những nhà văn nghèo, những viên chức, những anh giáo khổ trường tư,...Họ có ý thức sâu sắc về giá trị sống và nhân phẩm, mang nhiều hoài bão cao đẹp, có tâm huyết và tài năng, luôn khát khao được phát triển nhân cách, được đóng góp cho xã hội.

+ Tuy nhiên, họ luôn bị gánh nặng cơm áo gạo tiền và hoàn cảnh xã hội o ép đến ngột ngạt, bất công làm cho “chết mòn”, thành “người thừa”. Nam Cao đã phê phán sâu sắc xã hội ngột ngạt, phi nhân đạo bóp nghẹt sự sống, tàn phá tâm hồn con người, đồng thời thể hiện niềm khao khát một lẽ sống lớn, một cuộc sống có ích và có ý nghĩa, xứng đáng là cuộc sống con người.

- Với người nông dân:

Soạn bài Chí Phèo (Nam Cao) - Phần tác giả

+ Nam Cao đã vẽ lên bức tranh hiện thực xã hội về nông thôn Việt Nam nghèo đói, xơ xác, thê thảm. Đối tượng được hướng tới là những con người thấp cổ bé họng, chịu số phận đắng cay, đọa đày

=> Từ đó ông lên án xã hội tàn bạo đã huỷ hoại nhân cách con. Tuy nhiên, ông đi sâu vào miêu tả nội tâm để khẳng định nhân phẩm và bản chất lương thiện đó.

Câu 4. Nêu những nét chính trong phong cách nghệ thuật Nam Cao

Trả lời:

Vài nét chính về phong cách nghệ thuật của Nam Cao:

- Đặc biệt chú ý và hướng tới thế giới bên trong của con người, coi đó là nguyên nhân của những hành động bên ngoài
- Có biệt tài trong việc diễn tả và phân tích tâm lí nhân vật.
- Viết về cái nhỏ nhặt hàng ngày nhưng vẫn làm nổi bật được những vấn đề có ý nghĩa xã hội to lớn, có tầm triết lí sâu sắc về con người, cuộc sống và nghệ thuật.
- Giọng điệu buồn thương, chua chát, dửng dưng, lạnh lùng mà đầy thương cảm.

=> Ngôi bút của ông lạnh lùng, tỉnh táo, nặng trĩu ưu tư và đằm thắm yêu thương. Nam Cao được đánh giá là nhà văn hàng đầu trong nền văn học Việt Nam thế kỷ XX.